

1935 01 31 Spaudos biuro „Talka“ biuletenis apie gyvulių eksportą 1934 m.

Dabar Lietuvoje veikia trys didžiulės lietuvių ekonominės organizacijos, kurios jau yra paėmusios didžią vadaus ir užsienio prekybos: „Lietūkis“, „Pienocentras“ ir „Maistas“. Šį kartą keletą žodžių apie „Maistą“, tiktai dabar paskelbusį davinius apie savo veiklą 1934 metais. „Maistas“ yra akcinė bendrovė, kurioje daugumą akcijų turi valdžia. Tas akcijas valdžia pamažu perleidžia ūkininkams, kad tokiu būdu „Maistas“ pataptų pačių ūkininkų organizacija. Iš kiekvieno ūkininko nuo kiekvienos parduotos „Maistui“ kiaulės atskaitoma po 5 litus tos įmonės akcijoms įsigyti. Per trejetą metų jau nemažai akcijų yra įsigiję ūkininkai. „Maistas“ turi penkias dideles skerdyklas ir prie jų šaldytuvus: Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Tauragėje ir Šiauliuose. Turi daug agentų gyvuliams ir paukščiams supirkinėti ir statyti į skerdyklas. 1934 metais „Maistas“ supirko iš ūkininkų 382 245 kiaules. Iš daugumos jų buvo gaminamas bekonas išvežimui į Angliją. Gyvų gyvulių eksportuota į Sov. Rusiją 32 000, o 26 500 kiaulių daugiausia taip pat į Sov. Rusiją išgabenta šviežios kiaulienos pavidalu.

Anglijoje, įvedus bekono įvežimui apribojimus kontingentais, Lietuvos bekono įvežimas jau treči metai mažėja. Taip išvežta bekono 1932 m. 505 000 centn. už 32 mln. litų, 1933 met. 423 000 centn. už 37 mln. litų, 1934 met. 256 000 centn. už 26 mil. litų.

Matome, kad bekono 1934 metais išvežta beveik dvigubai mažiau kaip 1932 metais, bet už jį gauta tiktai 6 milijonais litų mažiau. O tai todėl, kad, pradėjus bekono įvežimo į Angliją varžymus, jo kaina beveik dvigubai pakilo, palyginus su 1932 metų kainomis. 1932 metais kainos bekoniui svyravo nuo 32 iki 56 šilingų už centnerį, o 1934 metais - tarp 67-94 šilingų. Todėl 1933 ir 1934 metais bekoninių kiaulių kainoms palaikyti valdžia primokėjimų jau nedarė, o 1932 metais tokiems primokėjimams buvo išleista arti 20 000 000 litų. Tiesa, ir 1934 metais valdžia eksporto primokėjimams išleido apie 20 milijonų litų, bet dabar tie primokėjimai jau ėjo kitų prekių kainoms palaikyti, daugiausia sviestui, javams ir kiaušiniams.

Galvijų - veislinių ir mėsinių - „Maistas“ pernai eksportavo tiktai 3694, nes jiems nebuvo rinkų. Žąsų supirko ir eksportavo į įvairias šalis tiktai 150 000 štukų, žąsims taip pat trūko rinkų, nes vokiečiai pernai Lietuvos žąsų tyčia visai nepirko. Todėl valdininkams teko per porą mėnesių sudoroti apie 250 000 žąsų...

„Maistas“ dar gamina labai gerus kiaulienos, galvijų ir paukštienos konservus, kurių dalis parduodama vietos rinkoje, o dauguma taip pat eksportuojama į užsienius. Jeigu pernai nebūtų Vokietija savo rinkos beveik galutinai uždariusi Lietuvos prekėms, tai būtų eksportuota žymiai daugiau gaminių ir Lietuvos ūkininkams būtų ūkiškoji krizė kiek atslūgusi. Dabar gi vis dar tebesijaučia labai aštrūs pinigiški nepritekliai.

(Iš: Lietuvos istorijos straipsnių ir dokumentų rinkinys / Sudarė J. Varnienė, Vilnius, 1999, p. 574 – 575)